

A TUDOMÁNY, AZ OKTATÁS ÉS A KÖZGYŰJTEMÉNYI KISZOLGÁLÁS ÚJ INFORMATIKAI SZINERGIÁI

**NETWORKSHOP 2026
35. Országos Informatikai Konferencia**

**2026. március 31–április 2.
Debreceni Egyetem, Debrecen**

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

**HUNGARNET Egyesület
Budapest, 2026**

HUN-REN
Magyar Kutatási Hálózat

NETWORKSHOP

Szerkesztette: Tick József, Kokas Károly, Holl András

Tipográfia és tördelés: Vas Viktória

Korrektúra: Danyi Melinda

Angol nyelvi lektor: Lukács Katalin

Networkshop 2026 konferencia előadásainak közleményei

Debreceni Egyetem, Debrecen

2026. március 31–április 2.

ISBN 978-615-6792-29-7

DOI: <https://doi.org/10.31915/NWS.2026>

Kiadja a HUNGARNET Egyesület
az MTA Könyvtár és Információs Központ közreműködésével

Budapest

2026

Borítókép: freepik.com

E-LEARNING ALAPÚ KUTATÁSTÁMOGATÁS PHD-HALLGATÓK, OKTATÓK ÉS DOLGOZÓK SZÁMÁRA KÖNYVTÁRI KÖRNYEZETBEN¹

E-LEARNING-BASED RESEARCH SUPPORT FOR PHD STUDENTS, LECTURERS AND STAFF IN A LIBRARY ENVIRONMENT

Fülöp Tiffany

SZTE Klebelsberg Könyvtár és Levéltár

tiffany.fulop@ek.szte.hu

ORCID: [0000-0002-2219-8455](https://orcid.org/0000-0002-2219-8455)

Absztrakt

A Szegedi Tudományegyetemen 2022 és 2026 között futó Komplex Digitális Modellváltás – intelligens fokozatváltás projektje keretében a hallgatói és dolgozói készségek fejlesztését célzó tevékenységek részeként az SZTE Klebelsberg Könyvtár és Levéltár öt e-learning kurzust hozott létre.

A kurzusok a könyvtár kutatástámogató szolgáltatásait, valamint a tudományos munka szempontjából kiemelt témákat dolgozzák fel online, könnyen feldolgozható formában, különböző mélységben, az egyetem PhD-hallgatói, oktatói és dolgozói számára.

Az előadás az ismeretanyag e-learning környezetbe történő átültetésének folyamatát mutatja be a koncepcióalkotástól és szövegrástól kezdve a technikai megvalósításon át az oktatási gyakorlatig.

Kulcsszavak: kutatástámogatás, könyvtári e-learning, élethosszig tartó tanulás, digitális kompetenciák

Abstract

Within the framework of the Complex Digital Model Change – Intelligent Gear Change project, running at the University of Szeged between 2022 and 2026, the SZTE Klebelsberg Library and Archives developed five e-learning courses as part of the activities aimed at improving students' and staff members' skills.

¹ Az oktatóanyag fejlesztését az RRF-2.1.2-21-2022-00012 azonosítószámú, Komplex Digitális Modellváltás – intelligens fokozatváltás projekt támogatta. A projekt Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének keretében valósul meg.

The courses present the library's research support services, as well as key topics related to scholarly work, in an online and easily accessible format, at different levels of depth, for the university's PhD students, lecturers and staff.

The presentation introduces the process of transferring this body of knowledge into an e-learning environment, from concept development and text writing through technical implementation to educational practice.

Keywords: research support, library e-learning, lifelong learning, digital competencies

Pályázati lehetőség és előzmények

A Szegedi Tudományegyetem 2022-2026 között részt vett az RRF-2.1.2-21-2022-00012 azonosító számú *Komplex digitális modellváltás – intelligens fokozatváltás* projektben², amelynek céljai között szerepelt többek között a gyakorlati oktatást közvetlenül segítő digitális infrastruktúra fejlesztése, digitális eszközök beszerzése, egyetemi tudásbázis létrehozása és az egyetemi polgárok digitális készségeinek fejlesztése is. Ezen belül a projektben tervezett tevékenységek egyrészt kifejezetten az egyetemi kurzusok rövid tananyagokkal történő továbbfejlesztését célozták meg, amelyek meghatározott készségek fejlesztésére irányultak, valamint olyan rövid e-learning tananyagok létrehozását is szorgalmazták, amelyek önállóan meghirdethetők online tréning formájában nem csak egyetemi hallgatók, hanem kifejezetten egyetemi dolgozók és oktatók számára is.

A pályázatleírást áttekintve úgy ítéltük meg, hogy ez kiváló lehetőséget adna számunkra, hogy már meglévő tudásunkat egy strukturáltabb, szélesebb körben elérhető formába szervezzük, ezzel tovább erősítve az SZTE Klebelsberg Könyvtár és Levéltár kutatástámogatást célzó törekvéseit, szolgáltatását, munkáját. Az oktatók és kutatók támogatása egyre jelentősebb könyvtári feladattá válik, miközben nő az azonnali, könnyen feldolgozható információ iránti igény is. Szolgáltatásainknak erre a változó igényre is reagálniuk kell, és a projekt során elkészített anyagok is ezt a célt szolgálják.

Könnyítette munkánkat, hogy e-tananyag készítésben már volt korábbi gyakorlatunk a régebben a könyvtár által tanított, osztálytermi keretek között zajló és a bölcsész képzésben részt vevő BA-hallgatók számára kötelező könyvtárhasználati alapismeretek kurzus online tananyaggá történő alakítása kapcsán.³ Az első online kurzus létrejöttét a pandémia által is felerősített változó oktatási igények, a kollégák munkaterhének csökkentése, valamint az információ szélesebb körű és folyamatos elérhetővé tétele ösztönözte.

2 A projekt tartalmáról részletesebben itt olvashatnak: <https://u-szeged.hu/pmi/rrf-2-1-2-21-2022-00012/rrf-2-1-2-21-2022-00012>

3 Az erről szóló tapasztalatainkat a 2021-es Networkshop konferencián mutattuk be, a tanulmány itt tekinthető meg: <https://ocs.mtak.hu/index.php/news/2021/paper/view/74> (Fülöp Tiffany, Nagy Gyula: Az online oktatás könyvtári támogatása a Szegedi Tudományegyetemen)

Ezen túl szakterületspecifikus kollégáink a PhD-hallgatók számára tartottak a tavaszi szemeszterben felvehető tantermi órát, ami a kutatómunkát segítő alapvető könyvtári ismereteket és a kutatók munkáját támogató témákat (pl.: MTMT, tudománymetria, OA) is érintett. Ennek a szolgáltatásnak nehézségei voltak, hogy több kolléga idejét is jelentősen lefoglalta viszonylag kevésbé változó információkat tartalmazó témák bemutatásával, a terem függvényében csak korlátozott számú jelentkező tudott részt venni az órákon, ráadásul a jelenléti oktatás a PhD-hallgatók kutatásközpontú képzésébe nehezebben is illeszkedett be. Úgy láttuk, hogy egy hasznos szolgáltatás viszonylag nehézkesen érte el a célközönséget, így a pályázat felvetésében határozottan fejlődési lehetőséget láttunk.

Mivel szolgáltatásaink jelentős részét képezi a kutatástámogatás, ami az egyetem oktatóit, kutatóit célozza meg, ezért a pályázaton belül kifejezetten felkeltette a figyelmünket az intézmény dolgozóinak továbbképzését szorgalmazó vonal. Sok egyetemi könyvtárhoz hasonlóan, mi is létrehoztunk egy tudásbázist Szerzői eszköztár⁴ névvel, ami az összes különböző típusú szolgáltatásunk és eszközünk útmutatóit, leírásait és tájékoztatóit egy jól strukturált honlap keretei között jeleníti meg. Ezeknek a támogatása jelentős kapacitást igényel, ami tényleges működtetésük mellett az állandó tájékoztatását is jelenti ennek a nagy mennyiségű információnak, aminek a megtalálása, feldolgozása és megértése nem feltétlenül csak az oktatók időhiánya, hanem gyakran az információk komplexitása miatt is nehézséget okoz. Ezért láttunk megoldást, segítséget az önálló, komplex, kisméretű információs csomagok feldolgozhatóbb formájában, ami az önálló megértés támogatásának a lehetőségét kínálta skálázható tudásátadási formaként.

Témaválasztás

Nem törekedtünk a Szerzői eszköztár teljes tartalmának e-tananyaggá alakítására, mert ez ismét nehezen áttekinthető anyagmennyiséget eredményezett volna. Ehelyett olyan támogató tananyagegységeket kívántunk létrehozni, amelyek a gyakran felmerülő kérdésekre, a nehezebben értelmezhető információkra és azokra a témákra reagálnak, ahol a szöveges útmutatóknál többet tudtunk nyújtani.

Mindezek mentén úgy döntöttünk, hogy készítünk egy 6 x 45 perces *Kutatástámogatás PhD hallgatóknak* című kurzust⁵, aminek alapjául a már meglévő PhD-kurzusunk szolgált. Annak tartalmi egységeit emeltük át és dolgoztuk fel e-learning formában, ahol elsősorban a stabilabb, kevésbé gyorsan változó tartalmi elemekre fókuszáltunk. Ezt a kurzust kifejezetten alapszintűnek szántuk, amit azért fontos kiemelni, mert a témaválasztás miatt számítanunk kellett átfedésekre a doktori disszertációjuk elkészítésén dolgozó kezdő kutatóknak szánt anyagok és a kutatóként dolgozó oktatók számára szükséges információk

4 <http://szerzoknek.ek.szte.hu/>

5 <https://www.edulib.ek.szte.hu/courses/kutatastamogatas-phd-hallgatoknak/>

kapcsán. Egy skálázhatóbb, differenciáltabb tudásanyag létrehozásában reménykedtünk, ahol mindenki azokat az információkat tudja gyorsabban és könnyebben megtalálni és megérteni, amire kifejezetten szüksége van.

Kialakítottunk két 2 x 45 perces haladó szintűnek tekintett kurzust az oktatók részére, a *Tudománymetriai adatbázisok*⁶ és az *MTMT, repozitóriumok*⁷ oktatói képzést azzal a céllal, hogy a publikálást támogató szolgáltatásaink közül kiemeljünk néhány kisebb, önállóan is értelmezhető modult, ami számukra kiemelten fontos.

Mindezek mellé két darab 2 x 45 perces általánosabb ismereteket tartalmazó anyagot is összeállítottunk *Open Access publikálási lehetőségek*⁸ és *Publikálást támogató könyvtári szolgáltatások*⁹ címen, amelyek a hallgatók, oktatók és kutatók mellett az ő munkájukat segítő egyetemi dolgozók, kollégák számára is informatív tudással szolgálhatnak.

A kurzusok kialakítása, a skálázhatóság lehetőséget biztosított a számunkra ahhoz, hogy a komplexebb tudásanyagokat feldolgozhatóbb formába emeljük át, valamint azt, hogy megkülönböztessük a kevésbé változó anyagrészeket azoktól, amelyek nagyobb figyelmet igényelnek, ezzel is könnyítve a tananyagok naprakészen tartását.

Munkafolyamat

A tananyagok elkészítésére körülbelül két hónap állt a rendelkezésünkre, amit az előkészítési és az utómunkálatok egy kicsit meghosszabbítottak. A projektben öt fő vett részt, egymást kiegészítő feladatkörökben. Az adminisztratív felelős Várnai-Vígh Adrienn volt, aki a pályázati anyag elkészítését, az elvárások nyomon követését és a határidők betartását koordinálta. A szakmai koncepció összeállításáért és a tematika kidolgozásáért két szakmai felelős felelt: a kutatástámogató szolgáltatások területén Zeller Rozália, míg a publikálást támogató szolgáltatások esetében Hoczopán Szabolcs. A megvalósítási feladatokat, így a médiaelemek elkészítését és véglegesítését, valamint a szövegek honlapos formába történő átültetését Fekete Franciska és én végeztem, többek között az én feladatom volt az e-tananyagok kialakításának koordinálása is.

A munkafolyamat négy fő szakaszra tagolódott, ezek azonban nem egymást követő, lezárt munkafázisokként valósultak meg. A szűk határidő miatt az ideálisabb kivitelezéshez képest az egyes témák és azok alegységei párhuzamosan kerültek kidolgozásra: amint egy-egy téma esetében lezárult az előző szakasz, az adott anyag továbbléphetett a következő munkafázisba, függetlenül attól, hogy a többi téma ugyanebben az időben melyik szakaszban tartott. Természetesen ennek a típusú munkavégzésnek az egyik legnagyobb nehéz-

6 <https://www.edulib.ek.szte.hu/courses/tudomanymetriai-adatbazisok/>

7 <https://www.edulib.ek.szte.hu/courses/mtmt-repozitoriumok-oktatoi-kepzes/>

8 <https://www.edulib.ek.szte.hu/courses/open-access-publikalasi-lehetosegek/>

9 <https://www.edulib.ek.szte.hu/courses/publikalast-tamogato-konyvtari-szolgaltatasok/>

sége a koordinálás volt, amit azzal igyekeztünk kezelni, hogy a Coursera kurzustervezési jogyakorlatát vettük mintának, és egy olyan online táblázatba vezettük a kurzusok haladását, ahol az egyes anyagokat kisebb, jól követhető elemekre bontottuk.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Kutatástámogatás PHD hallgatóknak										
2	Modul / Lecke	Terv	Létrehozott/ Felvett	Kész	Video Típusa	Cím	lecke célja	idő	Leírás	Tanulási célok	Egyéb
19	MODUL 2					Online források, adatbázisok, keresőmotorok		01:30p V: 1:15p	Áttekintjük az információk, különösen az SZTE számára rendelkezésre álló e-könyvek, e-folyóiratok és adatbázisok általános jellemzőit és a hozzáférés praktikus tudnivalóit. Illetve a mindezek között működő federatív keresőmotorok használatát.	Az SZTE-n PHD-t végző hallgatók megismerik azokat az egyetemes keresztül elérhető felületeket, amelyek használatához szükséges forrásokhoz tartozó tanulási számokra hozzáférést. Megtanulják hatékonyan használni a forrásokban történő keresést könnyítő kiegészítő keresőmotorokat.	strukturált szöveg, figyelemfelkeltő kiemelés használata oktatási videók az adatbázisokról, keresőszolgáltatásokról
20	Reading	✓	✓	✓	✓	Bevezető					
21	Reading	✓	✓	✓	✓	Hozzáférések			- könyvtárlátogatás menete feladat - megoldásvideo?		
22	Video	✓	✓	✓	✓	Hozzáférések - Proxy			- eduid bejelentkezés menete feladat (2db) - megoldásvideo?		
23	Video	✓	✓	✓	✓	Hozzáférések - Eduid belépés			a proxy-s videókat újra elkészítjük (első körben a négy linket be)		
24	Reading	✓	✓	✓	✓	Platformok			első körben linkeljük be a regisztrációt - adatbázis típusok carva infografikát? - Jstore meglévő videót megválni, szétvágni (text analyzerhez kis pöttyös)? - Scopus-Wos videókat átmenet a Tudományterületi adatbázisok tananyagból, ide vágni? - summon videót megválni?		
25	Reading	✓	✓	✓	✓	Külső keresési lehetőségek					
26	Video	✓	✓	✓	✓	Külső keresési lehetőségek - Quito e-források					
27	Video	✓	✓	✓	✓	Külső keresési lehetőségek -					

1. ábra

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Kutatástámogatás PHD hallgatóknak											Megjegyzések
2	Modul / Lecke	Terv	Létrehozott/ Felvett	Kész	Video Típusa	Cím	Leírás		Tanulási célok	Egyéb		Elkészítendő plusz elemek (mindmap, animáció, minivideo, speciálisabb ábrák)
41	MODUL 4					Magyar Tudományos Művek Tára	Az MTMT használatának alapjaiban vezeti be a publikáló szerzőket. Hasznos tanácsokkal a regisztráció kezdése a különböző rekord típusok rögzítésén át a felvett adatokból a listák és táblázatokig. Áttekintést nyújt a működéséről, elvárásait az a célja, hogy átláthatóan be tudják építeni a publikációs tevékenységük közé.		Megtanulják hogyan kell regisztrálni az MTMT rendszerbe, megkülönböztetni és megfelelően rögzíteni a rekord típusokat és elkészíteni a szükséges lekérdezéseket.	- strukturált szöveg, figyelemfelkeltő kiemelések használata - oktatási videók az MTMT használatáról		
42	LECKE 1					Az MTMT alapjai						
43	Reading	✓	✓	✓	✓	Regisztráció						
44	Reading	✓	✓	✓	✓	MTMT felület, adattípusok				kevesebb bemutatása, mint a különálló tananyagnál OL lehetne a teljes lista csak		infografikásabb megjelenítés a táblázatos helyett - teljes anyaggal?
45	Reading	✓	✓	✓	✓	Közlemények keresése, felvétele						
46	Video	✓	✓	✓	Screen capture	Saját közlemények felvétele				példa más legyen itt, mint a különálló tananyagnál		
47		✓	✓	✓	✓	Doktori repository	DOI (MTMT rekord, repozi felhőtés, DOI) írások, igazolások, statisztikák, képzések, írók, MTMT adminok elérhetősége. Írók átláthatóan.					
48	Reading	✓	✓	✓	✓	MTMT-s szolgáltatásaink						checklist, idővonal
49	Reading	✓	✓	✓	✓	További források	MT kurzus + Központi MTMT-s írók.			A különálló tananyag belinkelése, vagy bizonyos elemek átemelése.		

2. ábra

A munkafolyamat első szakasza a *témakijelölés* volt. Bár a pályázat benyújtásához szükségünk volt egy tematikai elképzelésre, de a munka valójában azzal kezdődött, hogy a tananyagegységeket altémákra, az altémákat pedig tanulási elemekre bontottuk. Mindemellett a kezdő és haladó ismeretanyagot is már előre külön kellett választani, hogy a későbbiek során ne legyen önismétlő az anyag a kurzus tartalmi részeinek megírásakor. Ennek a részletesebb felbontása látható a fentebbi 1. és 2. ábrán is, de a táblázat előzményének is tekinthető összegző kiindulási alap a 3. ábra felső részén olvasható.

PhD kurzus 1x45p: Publikálást támogató könyvtári szolgáltatások: • 2x15p olvasólecke: önképzési lehetőségek, nyelvi ellenőrzés, hasonlóság ellenőrzés, predátor folyóiratok • 1x15p videólecke: hasonlósági ellenőrzés eredményeinek ellenőrzése	
Tudománymetriai adatbázisok (oktatói képzés) 2x45p • 1x45p: WoS, JCR (2x15p olvasólecke és 1x15p videólecke) • 1x45p: Scopus, SJR (2x15p olvasólecke és 1x15p videólecke)	
MTMT PhD hallgatóknak vagy oktatóknak egy külön egységben:	
PhD tartalom: regisztráció, rekordrögzítés, listák előállítás, szolgáltatásaink megvalósítás: regisztrációról gif, szerzői felületről oktatóvideó, adattípusok gif, rekordstátuszok infógrafika, szerzői hozzárendelések közleményekhez oktatóvideók, közlemények felvitelének ellenőrzéséhez interaktív elem	Oktatóknak tartalom: részletesebb szerzői adatlap, közleménytípusok, forrásközlemények helyessége, keresések, sablonok, listák, riportok, szolgáltatások, publikációk disszeminációja megvalósítás: űrlapokat interaktívan részletező leírások, gifek, cheklistek, infógrafikák, videók

3. ábra

A második szakasz a *megvalósítás és készségfejlesztés tervezett módja* volt, ahol a témafelelősök és a megvalósítók részben már közösen, a részletesebb témalisták és a Szerzői eszköztáron található szövegek alapján összegyűjtötték azokat az ötleteket, elemeket, kivitelezési lehetőségeket, amik a megértést, feldolgozást segíthetik (különböző médiaelemek: infógrafikák, oktatóvideók, gifek, ábrák, interaktív feladatok). Ez előzetes tervként szolgált a további munkaszakaszokhoz.

A következő szakasz munkafolyamatához részben az e-tananyagok (és a már kiválasztott médiaelemek, pl.: infógrafika adatai, oktatóvideó script) *szövegeinek megírása* tartozott, amit a technikai felelősök az áttekintés után további médiaelemekkel láttak el. Innentől egy folyamatos revízió zajlott a szövegírók és a megvalósítók között, hiszen az ötletek megvalósításához szövegekre volt szükség, az elkészült elemeket pedig ellenőrizni kellett, hogy megfelelően lettek-e összerakva, létrehozva. Ebben a szakaszban készültek el a *médiaelemek és a narrációval ellátott oktatóvideók* is. A szakmai felelősök által készített minták és magyarázatok alapján a megvalósítók elkészítették a videók scriptjét, majd a felvételeket megvágták és értelmezést segítő elemekkel, például kiemelésekkel, zoomolásokkal és magyarázó szövegekkel látták el. Ugyanebben a szakaszban kezdték el a technikai megvalósítók a folyószövegek strukturált *honlaptartalom*má történő alakítását is, ami a médiaelemek feltöltése mellett egy olyan dizájn alkalmazását is jelentette, ami könnyíti a szövegértelmezést, a megértést és a tanulást. A munka másik jelentős részét a keretrendszerbe történő elhelyezés során az interaktív elemek, feladatok létrehozása jelentette, mert ezek-

nek jelentősebb részét a technikai megvalósítóknak kellett kitalálnia, mivel ehhez ismerni kellett azt a technikai eszközkészletet, amibe beültethető volt az anyag.

Az utolsó szakaszban többféle típusú *ellenőrzés* is történt. 1) A végleges anyagot elsőként a szakmai felelős ellenőrizte, annak érdekében, hogy az elkészült tartalom megfelelően került-e kialakításra, illetve nem keletkezett-e tartalmi pontatlanság a szövegek keretrendszerbe történő átültetése során. 2) A létrehozott oldalakat tartalmilag: érthetőség szempontjából, és technikailag: működés szempontjából is ellenőrizte a munkában nem részt vevő külső kolléga, ami alapján javításra kerültek a szükséges részek. 3) Természetesen a pályázatnak volt egy ellenőrzőlistája, aminek minden tananyagnak meg kellett felelnie.

Technikai megoldás

A megvalósítás során a már meglévő, általunk üzemeltetett webes rendszerre építettünk, mivel a célunk nem egy zárt, kizárólag tanrendi keretek között használható egyetemi oktatási felület létrehozása volt, hanem egy nyilvánosan elérhető, oktatásra, olvasók kiszolgálására és információszolgáltatásra egyaránt alkalmas eszköz kialakítása. Saját LMS rendszer telepítését és üzemeltetését továbbra sem tartottuk célszerűnek, mivel annak fenntartása jelentős technikai, adminisztratív és humánerőforrást igényelt volna. Ehelyett a könyvtár által már működtetett weboldalak funkcionalitását terjesztettük ki, és ezekben igyekeztünk LMS jellegű, tanulástámogató struktúrát létrehozni.

Az e-tananyagok technikai alapját egy WordPress tartalomkezelő rendszer adta, amelyet LearnPress bővítménnyel¹⁰ egészítettünk ki, aminek felépítése az LMS rendszerek funkcionalitását jelenítette meg. A tananyagok vizuális kialakításában az Elementor builder bővítményt¹¹ és annak kiegészítőit használtuk, míg az interaktív elemek és feladatok létrehozását a H5P-bővítmény¹² tette lehetővé.

A tananyagokhoz kapcsolódó médiatartalmak elkészítése szintén többféle eszköz bevonásával történt. Az infógrafikák, illusztrációk és egyes vizuális elemek készítéséhez elsősorban a Canvát¹³ használtuk, míg az oktatóvideók és gifek elkészítéséhez, illetve szerkesztéséhez a Camtasia videószerkesztő program¹⁴ állt rendelkezésünkre. Ezek az elemek különösen fontos szerepet kaptak abban, hogy a komplexebb, sokszor nehezebben átlátható információk ne kizárólag szöveges formában jelenjenek meg, hanem vizuálisan és interaktív módon is segítsék a felhasználók önálló feldolgozását.

¹⁰ <https://wordpress.org/plugins/learnpress/>

¹¹ <https://wordpress.org/plugins/elementor/>

¹² <https://wordpress.org/plugins/h5p/>

¹³ <https://www.canva.com/>

¹⁴ <https://www.techsmith.com/camtasia/>

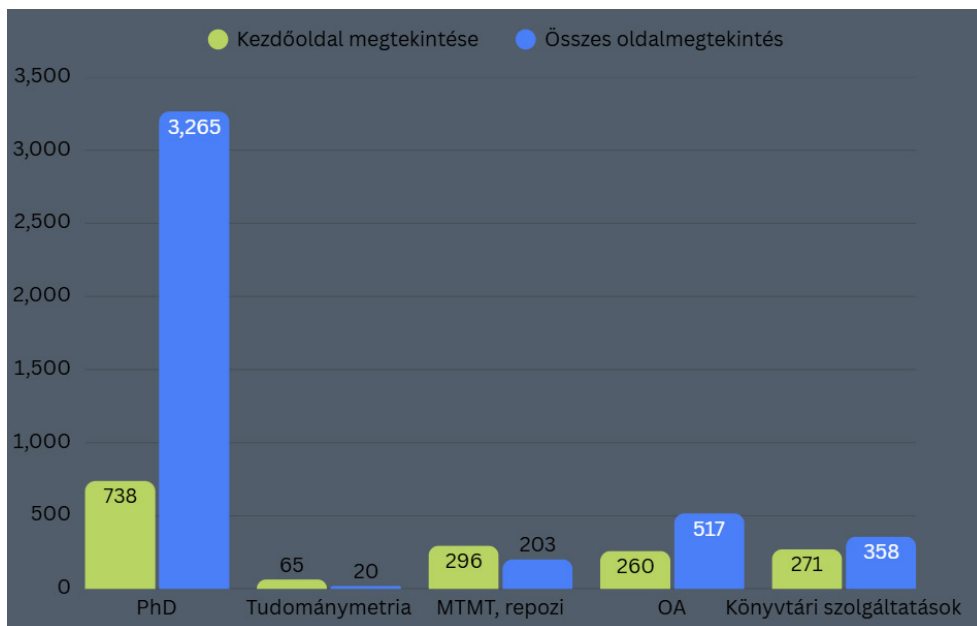
Eredmények és tapasztalatok

A 2024/25-ös tanév első félévében kezdtük el oktatni a kurzusokat. A PhD-kurzusokat¹⁵ a hallgatók az egyik félévben személyes oktatási formában, a másik félévben pedig az online platformon keresztül hallgathatják, ahol kollégáink továbbra is rendelkezésükre állnak a felmerülő kérdések megválaszolásában, csak ebben az esetben ez elsődlegesen online történik. Bár jelenleg még csak három félév adatai állnak rendelkezésünkre, az eddigi tapasztalatok alapján elmondható, hogy az online kurzusok részvételi aránya magasabb a jelenléti képzésekéhez képest. Míg utóbbiakon átlagosan 5–7 hallgató vesz részt, addig az online kurzusokon eddig 63, 7 majd 17 fővel számolhattunk. Az első oktatott félév végén 20 hallgató anonim módon kitöltött véleménye alapján a kurzus jól fejlesztette a kurzusleírásban szereplő elsajátítható képességeket és ismereteket, a rendelkezésre álló segédanyagok pedig megfelelően támogatták a tananyag feldolgozását.

A szöveges értékelések alapján a hallgatók hasznosnak ítélték a kurzus anyagát, jól felépített, tanulható és használható tananyagnak látták. Kifejezett előnyeként emelték ki az online, önállóan elérhető és saját ütemben feldolgozható formát, valamint a gyakorlati elemek jelenlétét. Negatív kritikaként ugyanakkor felmerült, hogy a gyakorlati alapú megközelítés lehetne még hangsúlyosabb része a tananyagnak, ahogy a kurzus teljesítéséhez szükséges teszt is életszerűbb lenne több gyakorlati feladat beépítésével. Ennek mi is tudatában vagyunk: az első körben elkészített tudásösszegző anyagrészek mellett idő- és kapacitáshiány miatt valóban nem tudtuk teljes mértékben kiaknázni a gyakorlati feladatokban rejlő lehetőségeket, ezért ezek bővítése határozottan a jövőbeli fejlesztések részét képezheti.

Az oktatóknak és dolgozóknak készített kurzusok elvégzésében is segítjük a felhasználókat, hiszen az online kurzusok célja az egyéni ütemezésű, tempójú tanulás támogatása, és a feldolgozás könnyítése, aminek továbbra is része a tanulást segítő oktató jelenléte. A könyvtári tájékoztatási munka során is érzékelhető, hogy a témákban nőtt az általános tájékozottság, ami a weboldal megtekintési adataival is összhangban áll, ahogyan a 4. ábrán látható.

15 <https://www.ek.szte.hu/kezdoldal/konyvtarhasznalat/felhasznalokepzes/kutatastamogatas-kurzus/>

4. ábra

A projekt egyik legfontosabb eredményének azt tekintjük, hogy nem csupán önállóan feldolgozható tananyagok jöttek létre, hanem olyan újrahasznosítható tartalmi egységek is, amelyek később más képzési helyzetekben, tájékoztatási folyamatokban vagy könyvtári szolgáltatások támogatásában is felhasználhatóak. A kurzusok kialakítása lehetőséget adott arra is, hogy a tudásátadás skálázhatóbb formában valósuljon meg, vagyis ugyanazok az információk szélesebb vagy szűkebb célközönség számára, rugalmasabban és a résztvevők egyéni időbeosztásához jobban igazodva váljanak elérhetővé.

A megvalósítás ugyanakkor több kihívást is magával hozott. Ezek közül az egyik legfontosabb a tartalom naprakészen tartása, hiszen a kutatástámogatáshoz és publikáláshoz kapcsolódó szolgáltatások, rendszerek és elvárások folyamatosan változnak. Emiatt az elkészült anyagok nem tekinthetők lezárt produktumoknak, hanem olyan folyamatos gondozást igénylő tudáselemek, amelyek rendszeres felülvizsgálat nélkül gyorsan veszíthetnek aktualitásukból.

A létrejött modell jól mutatja, hogy az egyetemi könyvtárak szerepe a hagyományos információs szolgáltatáson túl a digitális tudásátadás és az oktatástámogatás irányába is tovább erősíthető. Az ilyen típusú fejlesztések nem feltétlenül csak egy-egy konkrét kurzus vagy tananyag létrehozását jelentik, hanem egy olyan szemlélet kialakítását is, amelyben a könyvtári tudásanyagok strukturált, újrahasznosítható és skálázható formában kapcsolódhatnak be az intézményi képzési és kutatástámogatási folyamatokba. A projekt így nemcsak tananyagokat hozott létre, hanem egy olyan skálázható tudásátadási modellt is, amely más intézményi környezetben is adaptálható lehet.